

SARAH FREETHY

Dachau posliinintekijä

DOCENDO

Dachaun posliinintekijä

SARAH FREETHY

Dachaun posliinintekijä

Englannin kielestä suomentanut

Sirpa Saari

DOCENDO

Englanninkielinen alkuperäisteos:

The Porcelain Maker

First published in Great Britain by Simon & Schuster UK Ltd, 2023

Copyright © THE WRITERS' ROOM PUBLISHING LIMITED, 2023

Published by arrangement with SIMON & SCHUSTER UK LTD., London

WC1X 8HB, England through Ulf Töregård Agency AB.

Suomenkielinen laitos:

© Docendo, 2024

www.docendo.fi

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Suomennos: Sirpa Saari

Sitaatti s. 162 Rainer Maria Rilken teoksesta *Kirjeitä nuorelle runoilijalle*,

suom. Liisa Enwald, *TAI*-teos 1993.

Kannen kuvat: Figurestock, Istock, Wikimedia

Kansi: Tilla Larkiala / Taittopalvelu Yliveto Oy

Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-098-8

Painettu EU:ssa

Omistettu Mama Beanille ja rakkaalle Hiirulaiselleni, 143

OSA 1

Lasivitriinin hyllyllä lepää valkoinen posliinikani. Loisteputki-lampun valo heijastuu sen kiiltävästä pinnasta, ja se näyttää niin suloisen pehmeältä ja elävältä, että tekisi melkein mieli nostaa se syliin ja silittää sitä. Mutta eläin on varuillaan. Sen taidokkaasti muotoillut korvat ovat painautuneet selkää vasten ja maidonvalkoiset silmät pälyilevät pelokkaina ympärille. Villieläin on päätynyt lemmikiksi.

Kanin pehmeäkarvaiselle vatsapuolelle, kohtaan missä posliini on täysin sileää, kätkeytyy valmistajan leima – sana *Allach* on kirjoitettu kulmikkaalla fontilla, joka tuo mieleen oluttuvat, mänty-metsät ja alppimajat. Nimen yläpuolelle on maalattu mustin, ohuin siveltimenvedoin kaksi pientä limittäistä salamaa:

LUKU 1

Donar, Cincinnati

Elokuu 1993

Asfaltti Forsythen huutokauppakamarin parkkipaikalla tuntui tahmealta jalkojen alla ja halkeili siellä, missä rikkaruohot olivat kasvaneet päällysteen lävitse. Kalpea aurinko valaisi matalia rakennuksia, joiden ylle oli kerääntynyt ukkospilviä. Ilma oli kihelmöivän painostava.

Itse huutokauppakamari oli vaatimaton, halvoilla alumiini-levyillä verhottu rakennus, joka kyyhötti huomiota herättämättä baptistikirkon ja rähjäisen pubin välissä. Kirkossa ja pubissa ei näkynyt minkäänlaisia elonmerkkejä, mutta huutokauppakamarin eteen oli pysäköity puolisen tusinaa henkilö- ja lava-autoa.

Rakennuksen metallikuoren sisällä hurisi ilmastointilaite, joka ei tuonut suurtakaan helpotusta kuumuuteen. Pääsali oli ankea: yhdellä seinällä roikkui auringon haalistamia maalauksia ja julisteita, ja niiden vieressä seisoivat ampuma-aseteline sekä korkea, harvakseltaan täytetty lasivitriini. Pienen puhujakorokkeen eteen oli asetettu riveihin taitettavia tuoleja, mutta vain muutama niistä oli varattu. Hailakan sinisestä linoleumilattiasta irtosi saliin homeen hajua.

Tasan kello kymmeneltä huoneeseen käveli rivakoin askelin pienikokoinen nainen, joka puristi rintaansa vasten paperipinoa ja puista puheenjohtajan nuijaa. Naisen kasvoja kehystivät jäykät, jo harmaantuneet hiukset, mutta hänen jakkunsa levvät olkattoppaukset toivat ennemminkin mieleen amerikkalaisen jalkapallon pelaajan. Nainen lasi tavaransa puhujakorokkeelle ja katsoi paikalle saapuneita tyytyväisyyttä säteillen.

”Oikein hyvää huomenta kaikille!”

Kymmenkunta kyllästyneen oloista osallistujaa odotti lysähtäneinä tuoleissaan. Meklari pursusi edelleen intoa.

”No niin, saatte tutkia nyt hetken myyntiluettelo, minkä jälkeen voimmekin aloitella.”

Muutama osallistuja poimi näön vuoksi käteensä paperinivaskan salin tuoleilta, mutta harva oli aikeissa löysätä kukkaronnyörejään.

Meklari alkoi käydä järjestelmällisesti läpi päivän valikoimaa: tarjolla oli laitoskeittiövälineitä, maatilan koneita, huipputeknisiä toimistotarvikkeita ja kuluneita huonekaluja. Naisen nopeasta, laulavasta pajatuksesta sai hädin tuskin selvää, mutta kaikki läsnäolijat vaikuttivat ymmärtävän puhetulvan nousut ja laskut. Kärpäset lentelivät loisteputkien alla hitaasti ympäri huonetta, ja kaukaisuudesta kantautui matalaa ukkosenjyrinää. Tilaan laskeutui hetkeksi painostava hiljaisuus.

Unenomaisen hetken katkaisi ovikellon kilinä. Sisään astui nainen vanavedessään tuulahdus hautovan kuumaa ulkoilmaa. Nainen oli vähän yli viidenkymmenen, ja hänen tummanruskeiden kiharoidensa seasta erottui häivähdys harmaata. Hän poikkesi tyylikkyydessään ympäristöstään eikä ollut selvästikään paikallisia.

Nainen kiiruhti silmin nähden vaivaantuneena tyhjälle tuoliriville salin perälle, istuutui alas ja otti viereiseltä tuolilta myyntiluettelon.

Meklari alkoi kaupata ilmakivääriä. Tunnelma vilkastui hetkeksi, ja ase meni kaupaksi runsaasti hikoilevalle miehelle, joka nyppi mustaa t-paitaansa irti vatsakummustaan. Sen jälkeen olivat vuorossa vesiskootteri ja muskelivene, joiden lähtöhinnat osoittautuivat kuitenkin liian korkeiksi vähävaraisille osallistujille. Tilaisuus vaikutti lähenevän loppuaan, ja vieraat alkoivat liikehtiä levottomina tuoleillaan.

”No niin, siirrytäänpä eteenpäin ja vilkaistaan päivän viimeistä erää.”

Meklari nosti ilmaan rakeisen mustavalkokuvan, joka esitti koristeellista valkoista posliinikania. ”Kuka tekee ensimmäisen tarjouksen tästä söpölinistä, jonka lähtöhinta on 20 dollaria?”

Sali hiljeni. Harvalla paikallaolijoista oli varaa tuhlata rahojaan moiseen turhuuteen. Silloin takarivin tummatukkainen nainen nosti myyntiluettelonsa ilmaan. Meklari hyväksyi naisen tarjouksen pienellä nyökkäyksellä.

”Kiitoksia, rouva.”

Kaikkien päät kääntyivät salissa. Miksi muukalainen oli kiinnostunut niin kummallisesta esineestä?

”Tarjotaanko 25 dollaria? Ei? Kaksikymmentä dollaria ensimmäinen kerta... kaksikymmentä dollaria toinen kerta...” Meklari napautti nuijan pöytään.

”Pupu on teidän.”

Meklari jatkoi kaupantekoa.

”Seuraavana meillä on pieni sievä karitsa. Tämähän kuuluu ilmiselvästi sinulle, Roger!”

Meklari iski leikkisästi silmää eturivissä istuvalle punakalle farmarille, joka nauroi ja heilautti torjuvasti kättään.

”Jatketaanpa. Tämän suloisen pikkuolennon lähtöhinta on 15 dollaria.”

Takarivin nainen nosti taas myyntiluetteloaan. Meklari nyökkäsi.

”Karitsasta on tarjottu 15 dollaria, tarjoaako joku 20? Eikö?”

Meklari napautti nuijansa taas pöytään. ”Saitte kanille kaverin.”

Ukkonen jyrähti heidän yläpuolelleen, ja äkillinen sadekuuro rummutti rakennuksen peltikattoa. Meklari korotti ääntään melun ylitse ja jatkoi kaupantekoa.

Varttitunnissa tummatukkainen nainen huusi itselleen kahdeksan muuta posliinifiguriinia: viikingin, hymyilevän paimentytön, koristeellisen kynttelikön, seisovan karhun, pääskysen, vinttikoiran, jonka märkä kieli roikkui ulkona suusta, hiiren ja takajaloilleen kavahtaneen orihevosen. Esineet poikkесivat mittasuhteiltaan toisistaan, mutta jokainen niistä oli pienintä yksityiskohtaa myöten elävän näköinen.

Napautettuaan nuijansa pöytään viimeisen kerran meklari jäi tuijottamaan muukalaista, joka oli tekemässä lähtöä. Nainen vaikutti aistivan, että häntä katsellaan. Hän kääntyi meklariin päin ja hymyili tälle nopeasti huulet yhteen puristettuna. Ilme ei ollut voitonriemuinen, ainoastaan päättäväinen.

Hetkeä myöhemmin Clara Vogel odotti toimiston ulkopuolella päästäkseen maksamaan sylissään pitelemänsä posliinifiguriinit. Hän yritti taistella onttoa tunnetta vastaan, joka vaivasi häntä aina pitkien lentojen jälkeen. Hän kuvitteli jo, miten pujahtaisi lentokenttähotellin puhtaiden, viileiden lakanoiden väliin, mutta vielä ei olisi sen aika. Ensin hänen täytyisi maksaa ostokset ja lunastaa itselleen antamansa lupaus.

Mustaan t-paitaan pukeutunut mies oli maksamassa toimistossa ilmakivääriään. Meklari pisti setelit kassalippaaseen ja ojensi miehelle aseensa.

”Tässäpä tämä, Nathan. Olehan varovainen ja kerro äidillesi terveisiä.”

Mies otti aseensa ja käveli Claran ohitse nykäisten auringon haalistaman lätsänsä lieviä hieman ylöspäin. Meklari viittilöi Claraa astumaan sisään.

”Käykää istumaan. Tämä ei vie kauan, ynnään vain ostoksenne yhteen.”

Toimisto oli ahdettu täyteen kansioita, ja jokaisella tasolla oli kaatumaisillaan olevia paperipinoja. Tavaraa oli joka lähtöön. Clara istuutui varovasti alas ja silmäili naista tämän näpytellessä laskinta.

”Kymmenen esinettä. Se tekee yhteensä 258 dollaria.” Nainen vilkaisi Claraa. ”Totta puhuen en ollut varma, ostaako niitä kukaan. Niillä kun on... oma historiansa. Jos tiedätte, mitä tarkoitan.”

”Se valmistajan leima.”

Huutokaupanpitäjä huomasi Claran kasvoilla häivähtäneen inhon.

”En tietenkään tarkoittanut vihjailla mitään.”

”Ymmärsin kyllä, ja olen tietoinen esineiden alkuperästä. Tiedän, että tämä vaikuttaa aika makaaberilta.”

Claran brittikorostus oli helposti tunnistettavissa, ja meklari painoi kädellä rintaansa: ”Teillä on niin ihana aksentti. Mistä päin te olette kotoisin?”

”Olen itse asiassa syntynyt Saksassa, mutta muutimme Englantiin, kun olin ihan pieni. Oletteko koskaan käynyt siellä?”

”Luoja paratkoon, en”, meklari päivitteli päätään pudistellen.

Clara avasi käsilaukkunsa ja otti esille matkasekkejä sisältävän kuoren. Hän allekirjoitti pari sekkiä ja työnsi ne pöydän yli.

”Kiitos!” Meklari pisti sekkit kassalippaaseen ja ojensi kättään Claraa kohti. ”Nimeni on muuten Peggy. Mutta kertokaahan, oletteko te kenties keräilijä? Meille on nimittäin tulossa muutama viikon päästä erittäin laadukkaita posliinimaljakoita, jotka voisin mainiosti pistää sivuun...”

”Ei, en ole keräilijä.” Clara vaihtoi asentoa tuolissaan. ”Mutta mietin juuri... voisinko ehkä pyytää teiltä pientä palvelusta?”

”Tietysti, kertokaa vain, kuinka voin auttaa.”

”Olisiko minun mahdollista saada figuriinit myyneen henkilön yhteystiedot?”

Naisen taikinamainen kaksoisleuka valahti pettymyksestä. ”Ai. Olen pahoillani, mutta ei. En voi mitenkään tehdä sellaista. Asiakkaamme arvostavat yksityisyyttään.”

Clara oli sinisilmäisesti oletanut, että tämä osa kaupanteosta sujuisi vaivatta. Hän oli harjoitellut keskustelua mielessään mutta ei ollut suunnitellut repliikkejään sen pidemmälle. Hän tunsi kuuman aallon nousevan ylös rintamustaan pitkin. ”Ajattelin vain... koska olen tehnyt niin hirveän pitkän matkan.”

Hän vaikeni eikä mahtanut mitään kyynelilleen, äkillinen tunnekuuhu tuli hänelle täytenä yllätyksenä.

”Anteeksi. Olen pahoillani.”

”Onko kaikki hyvin? Haenko teille lasillisen vettä?”

Meklari kurotti pöydän yli tarttuakseen Claraa kädestä.

”Pidätte minua varmasti typeränä. Olen vain vähän väsynyt. Lensin viime yönä varta vasten Lontoosta ostaakseni nämä esineet.”

Peggyn kasvoilla vilahti epäusko.

”Tulitteko te tänne Englannista saakka ostamaan tällaista rihkamaa?”

”Olen etsinyt erityisesti yhtä patsasta jo jonkin aikaa. Tulin siksi paikalle henkilökohtaisesti. Olen yrittänyt jo kuukausia löytää viikingin. Minulla on jo yksi, mutta tämä toinen on ainut kopio, joka on tullut minua vastaan.”

”Mutta miten te saitte tietää, että minulla on nämä myynnissä?”

Clara huokaisi. Häntä väsytti niin, ettei hän jaksanut kertoa muuta kuin kaunistelemattoman totuuden.

”Minulla on yhteyksiä ulkomaisiin keräilijöihin, ja he ovat pitäneet silmällä tätä posliinimerkkiä ja erityisesti tätä yhtä esinettä. New Yorkissa asuva keräilijä soitti minulle heti kun hän huomasi teidän pistäneen sen myyntiin.”

Clara oli hetken hiljaa ja nojasi eteenpäin keskittyneenä.

”Peggy, voinko puhua luottamuksellisesti?”

”Tietysti”, nainen sanoi silmät uteliaisuudesta laajentuen.

”Minun on saatava selville viikinkipatsaan aikaisempi omistaja, sillä hän on mahdollisesti ainut henkilö, joka tietää minun isäni henkilöllisyyden.”

LUKU 2

Weimar, Saksa

Kesä 1925

Max Ehrlichin palatessa kotiin katukiveyksestä huokui vielä iltta-auringon lämmin tuoksu. Lyhtypylväiden valot olivat syttyneet ja loivat hänen hontelosta olemuksestaan jalkakäytävälle pitkän, heilahtelevan varjon.

Ryhmä opiskelijatovereita lähestyi häntä Park an der Ilm-puiston laajan nurmikentän poikki. Heidän räikeät asunsa sipaisivat illan tummuvalle kankaalle ripauksen okraa, mandariinia ja kirkkaanpunaista. Max nosti kätensä tervehdykseen tietoisena siitä, että hänen smokkinsa näytti varmaankin hirveän sovinnaiselta. Se olisi kuulunut paljon muodollisempiin tilaisuuksiin.

Lähtiessään kotikaupungistaan Wienistä Max oli ollut yhdeksäntoistavuotias ja pitänyt itseään jo maailmanmiehenä. Hän oli syntynyt tekstiilipohattojen sukuun ja olisi voinut hyvin jäädä Itävaltaan jatkamaan perheyrittystä, mutta olikin päättänyt lähteä kulkemaan omia polkujaan. Se päätös oli johdattanut hänet Weimarin mukulakivikaduille ja Bauhausiin, avantgardistiseen taidekouluun, joka teki kaikista opiskelijoistaan taidemaailman kapinallisia. Max oli seurannut esimerkkiä,

hylännyt lapsuudenkotinsa uskonnollisen perinteen ja alkanut ihailla uutta liberaalia, ekspressiivistä taidesuuntausta.

Samaan aikaan Bauhaus kävi läpi omaa muodonmuutostaan ja oli muuttamassa uusiin tiloihin Dessauin kaupunkiin. Max toivoi, että arkkitehtuurin laitos seuraisi mukana ja hän pystyisi toteuttamaan unelmansa. Sitä odotellessa hän päätti ottaa viimeisestä Weimarin-kesästään kaiken irti.

Maxin astuessa stukkakoristellun asuintalonsa leveille portaille hän kuuli kovaa meteliä. Hänen mielessään häivähti huoli: olivatko juhlat alkaneet ilman häntä? Mutta eihän kello ollut vielä edes yhdeksää, eihän mikään juhla alkaisi vielä siihen aikaan.

Hän avasi raskaan ulko-oven. Viileässä eteisaulassa seisoivat kaksi keskusteluun syventynyttä nuorta naista. Heidän lyhyet polkkatukkansa heilahtelivat vieretysten ja tummanvioletit huulensa melkein koskettivat toisiaan. Läheistä pylvästä vasten nojaili raukeailmeinen nuori mies, joka tuijotti naisia tiiviisti. Miehen lihaksikasta vartta verhosi indigonsininen haalari, johon oli maalattu tyrskyäviä aaltoja. Max heilautti kätensä miehen olkapäälle.

”Iltaa, Richard. Pahat mielessä?”

Nuori mies hätkähti, suki paksuja vaaleita hiuksiaan taaksepäin ja silmäili Maxin asua paheksuen.

”Tuletko noissa vetimissä?”

”Älä hermostu. Käyn vaihtamassa ne. Miten valmistelut etenevät?”

”Homma hanskassa.” Richardin silmät loistivat, kun hän viittilöi Maxia seuraamaan itseään. ”Tule, sinun on pakko nähdä muraali.”

”Toivottavasti olet kohdellut paikkaa kunnioituksella.”

”Sen verran, mitä se ansaitsee. Sitä paitsi sinähän olet muuttamassa pois, joten älä ole niin turhantarkka. Tätä juhlaa on odotettu pitkään, kyllähän sinä sen tiedät.”

Hän vilkaisi ystävänsä ja vakavoitui äkkiä.

”Mitä vanhemmillesi kuuluu?”

”He päättivät matkustaa tänään junalla takaisin Wieniin, luoja kiitos.”

”Mitä muuta?”

”He... he suostuivat.” Max virnisti. ”He tukevat minua jatkosakin, joten voin muuttaa Dessauhun ja liittyä teidän hulttio-porukkaanne.”

Richard taputti ystäväänsä olkapäälle. ”Miksi sitten näytät aivan maasi myyneeltä? Tätähän pitää juhliä!”

He astuivat meluisaan asuntoon. Radio pauhasi rätisten. Notkea klarinettisoolo sekoittui nuorten ihmisten innokkaiisiin ääniin ja täytti korkeat huoneet.

Asunto oli tyhjennetty lähes kokonaan huonekaluista. Ryhmä nuoria miehiä rullasi kasaan painavaa villamattoa paljastaen kiiltävän parkettilattian. Samaan aikaan toiset taiteilivat tikapuilla ja kiinnittivät värikkäitä laskuvarjosilkin kaistaleita kattoon, mikä loi tilaan vaikutelman useammista sisäkkäisistä huoneista.

Kapeasta keittiöstä kantautui energinen puheenpälätys ja miellyttävän vahva savun ja alkoholin tuoksu. Solakka vaaleahiuksinen tyttö rajasi silmiään kavalilla käyttäen apunaan käsipeiliä. Hänen punatukkainen ystävänsä lörpötteli taukoamatta ja hämmensi höyryävää viinisamppiota kasvot hehkuen. Blondi naulitsi katseensa Maxiin ja kohotti viivanohuita kulmiaan ihmetellessään ystävättärensä intoa.

Richard särki lumouksen tyrkkäämällä Maxille olutpullon. ”Tule jo, sinun pitää nähdä se.”

Huoneen takaseinän lasiovet avautuivat hyvin hoidettuun muotopuutarhaan. Lämmin iltatuuli leyhytti silkkikankaita niin, että Max näki jo osan muraalista. Hän siirtyi tarkastelemaan sitä lähemmin.

Molemmin puolin ovea seisoivat suurpiirteisissä vedoin maalattu isokokoinen naishahmo. Naiset vaikuttivat vartioivan uloskäyntiä

puutarhaan ja täyttivät tilan lattiasta kattoon. Heidän tanakat jalkansa olivat tukevasti maassa, ja he olivat nostaneet käsivartensa ylös päänsä päälle ikään kuin olisivat kannatelleet koko talon painoa. Naiset näyttivät siltä kuin heidät olisi muotoiltu savesta: heidän reitensä ja rintansa olivat siniharmaata massaa, häpy tumma ja sottainen, kasvot uhmakkaan ilmeettömät. Taiteilijan paksut siveltimenvedot olivat vanginneet naisten liike-energian, mutta jokin hahmojen olemuksessa herätti Maxissa levottomuutta. Ne eivät muistuttaneet lainkaan kreikkalaisen arkkitehtuurin klassisia naishahmoja, jotka kantoivat taakkansa sulokkaasti. Nämä olivat ennemminkin maan uumenista nousseita amatsoneja, vahvoja ja raa'an alkukantaisia.

”Aikamoisia, eikö?”

Max havaitsi Richardin äänessä jotain, mikä oli sekoitus kiihkoa ja paheksuntaa. Hän katsoi hahmojen tummia, välinpitämättömiä kasvoja.

”En osaa sanoa, ovatko ne kauniita vai pelottavia.”

”No, sitten sinun pitää tavata niiden tekijä”, Richard sanoi ja astui ulos ovista.

Sisäpihan puutarha koostui kukkapenkkiä ja muotoon leikkattujen pensasaitojen labyrintista, jota ympäröi kauttaaltaan korkea muuri. Keskellä oli terassi, jolle oli asetettu tuoleja ja pöytiä. Sinne johtavaa polkua valaisi rivi upeita paperilyhtyjä, jotka näyttivät pulskilta hedelmiltä – valo loisti niiden sisältä kuin aurinko lasimaalauksen takaa. Jokaista lyhtyä koristi naivistinen kasvokuva, joka tyhjine silmineen ja ammottavine suineen edusti yhtä neljästä elementistä: maata, ilmaa, tulta tai vettä.

Valoa hohtavan helminauhan päässä oli puutikkaat, joiden yläpäässä istui nuori nainen. Hän oli tuputtelemassa maalia viimeisen lyhdyn kasvoille: hymyileville punaposkille ja puoli-kuun muotoisille silmille. Naisen lyhyt, graafinen polkkatukka oli sidottu taakse punaisella silkkihuivilla, ja hän oli pukeutunut

väljään tupakanruskeaan taiteilijantakkiin. Richard pysähtyi tikkaiden juurelle, sytytti kaksi savuketta ja ojensi toisen niistä ylös. Maalari otti savukkeen ja jatkoi sanaakaan sanomatta työtään.

Max odotti hetken, että tyttö huomioisi hänet, mutta päätti lopulta rikkoa hiljaisuuden itse.

”Richard kertoi, että saan kiittää sinua muraalista.”

Tyttö ei vastannut, joten Max jatkoi:

”En ole varma, pitääkö vuokraisäntäni siitä, että seinillä on esillä niin paljon paljasta pintaa, mutta...”, Max viittasi kädellään kohti helteessä keinuvia säteileviä kasvoja, ”nämä lyhdyt ovat kyllä ihastuttavia.”

Maalari kääntyi vihdoinkin Maxiin päin ja katseli tätä totisena suurilla harmailla silmillään.

”Ja hyödyllisiä, toivon mukaan? Ellet sitten halua vieraittesi taittavan pimeässä typeriä nilkkojaan.”

Tyttö alkoi laskeutua tikkailta, otti taskustaan rästin ja pyyhki siihen siveltimiään.

”Mitä muraaliin tulee, se on tosiaan minun aikaansaannostani. Minua paljas pinta miellyttää, mutta... ehkä sinä olet eri mieltä.”

Tytön kulmakarvojen väliin ilmestyi pieni ryppy. Hän kääntyi Richardiin päin.

”Onko hän aina tuollainen siveydensipuli?”

Max alkoi inttää vastaan, että tyttö oli ymmärtänyt hänet väärin, kunnes huomasi Richardin virnistyksen. Tytön silmissä tuikki pidätelty hilpeys Maxin ilmeisestä hämmennyksestä. Viimein tytön pokka ei enää pitänyt, ja hän purskahti helmeilevään nauruun. Maxin totisille kasvoille nousi helpottunut ilme hymy-kuoppineen.

Richard oli ajan tasalla: ”Bettina Vogel, saanko esitellä: Max Ehrlich, juhliemme isäntä. Bauhausin tuleva tähtiarkkitehti.”

Max esitti pienen muodollisen kumarruksen. ”Hauska tutustua.”

”No niin, Herr Ehrlich, tekö siis ette pidä minun golemistani?” Bettina kohotti toista silmäkulmaansa muka loukkaantuneena.

”Mikä herran tähden on *golem*?” Richard kysyi.

”Voi Richard. Aina yhtä sivistymätön”, tyttö sanoi ja pyöritteli silmiään. ”Golem on savesta valettu hahmo. Tarinan mukaan eräs rabbi valmisti sellaisen ja herätti patsaan sitten henkiin, jotta se suojelisi ghettoon päätyneitä juutalaisia vainoilta.”

Bettina huomasi Maxin hymyilevän hieman.

”Mitä? Sanoinko jotain sopimatonta?”

”Et ollenkaan. En vain ole tavannut vielä yhtäkään saksalaista, joka olisi kuullut golemien legendasta.”

Bettina kohautti olkiaan. ”Professori Adler puhui aiheesta kansanperinteen luennolla, ja se jäi mieleen. Kun Richard kertoi, että juhliesi teemana ovat elementit, ajattelin että jokin maahan liittyvä aihe olisi sopiva.”

”Ilman muuta. Mutta yhdessä asiassa menit vikaan: golemit ovat käsittääkseni aina miehiä.”

Bettina tuhahti. ”Kuka niin sanoo?”

”No, tarvitseeko sitä edes selittää? Golemit luotiin voimiensa vuoksi.”

”Karyatidit ovat naisia ja kannattelevat kokonaisia rakennuksia. Mikseivät golemitkin voisi hoitaa samaa virkaa?”

Max hymyili vinosti. ”En ole perehtynyt golemeihin kovin hyvin, enkä sen puoleen naisiinakaan.”

Hän kääntyi kohti Richardia, joka nojaili tikapuihin ja seurasi ystäviensä sanailua.

”Richard, puolustaisit minua nyt vähän.”

”Saat pärjätä omillasi.” Richard nauroi. ”Lykkyä tykö.”

Bettinan posket punoittivat. ”En kestä sitä, että naiset kuvataan taiteissa aina palvelijoiksi, tytöt pannaan kannattelemaan käsissään marmoripalkkeja niin kuin ne olisivat jotain teetarjottimia. Miksi miesten pitää aina alistaa naisia?”

KUULAS JA KAUNIS ROMAANI RAKKAUDESTA, SURUSTA JA PERHESALAISUUKSISTA

1930-luku on aluillaan, ja natsi-Saksa on vapauttamassa synkimät voimansa. Juutalainen arkkitehti Max ja lupaava saksalainen taiteilija Bettina elävät kiihkeää rakkaustarinaansa samalla, kun Weimarin tasavallan perustukset alkavat murentua. Kansallissosialistien nousu heittää synkän varjonsa rakastavaisten ylle. Vuonna 1993 Bettinan tytär Clara lähtee matkalle jäljittääkseen juuriaan. Hän haluaa selvittää isänsä henkilöllisyyden, miehen, jota hän ei koskaan tuntenut. Johtolankanaan hänellä on erikoinen posliinipatsas. Selvittäessään tuon oudon esineen historiaa, hän tulee löytäneeksi myös äitinsä menneisyyden suuren salaisuuden.

*”Freethy punoo mestarillisesti kaksi aikakautta
mukaansatempaavaksi tarinaksi sankaruudesta,
petoksesta, rakkaudesta ja menetyksestä.”*

– Heather Morris, *Auschwitzin tatuoiija* -romaanin kirjoittaja

Sarah Freethy on työskennellyt käsikirjoittajana ja tuottajana televisiossa. *Dachaun posliinintekijä* on hänen ensimmäinen romaaninsa, ja se on tähän mennessä myyty yli kymmeneen maahan. Freethy viimeistelee parhaillaan toista romaaniaan *The Seeker of Lost Paintings*. Hän asuu perheineen Englannissa.

DOCENDO

WWW.DOCENDO.FI

KL 84.2

KANSI: TILLA LARKIALA/
TAITTOPALVELU YLIVETO OY

MIX
Paperi | Tukee
vastuullista metsänhoitoa
FSC® C021394

ISBN 978-952-850-098-8

9 789528 500988